

POLITIET

Justisdepartementet
Sivilavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030Oslo

Deres referanse
201107236

Vår referanse
DL-201109826

Dato
20.03.2012

Høring — økt bruk av konfliktråd

Vi viser til departementets brev 19. desember i fjor, hvor det anmodes om høringsuttalelser til enkelte forslag i rapporten «Økt bruk av konfliktråd».

Innledningsvis påpeker vi at megling i konfliktrådet er en god reaksjonsform for unge lovbrutere. Særlig gjelder dette ved lovbrudd som springer ut av konflikter med jevnaldrende. Megling i konfliktrådet gir mulighet for å løse eventuelle bakenforliggende konflikter, i motsetning til de vanlige straffereaksjonene.

Oslo politidistrikt har også gode erfaringer med oppfølgingsteam. Dette er en god løsning for ungdom, og er en veldig konstruktiv form for straffereaksjon også i de så kalte offerløse sakene der ren konfliktrådsbehandling ikke anses formålstjenelig, som for eksempel ved rusmisbruk.

Nærmere om de enkelte forslagene

§ 5 – Frivillighet

Vi har ikke merknader til dette utover å understreker viktigheten av dette prinsippet.

§ 6 – Personlig oppmøte

Megling uten en konkret fornærmet strider mot et av grunnprinsippene i konfliktrådsmodellen og gjenopprettende prosess om at offer og gjerningsmann skal møtes og gjenopprette den skaden som er skjedd. Vi er derfor skeptisk til megling i saker uten en fornærmet.

Situasjoner uten et offer, eller når offeret er samfunnet som sådan, fremstår som mindre egnet for megling. I slike saker er ungdomsoppfølging eller samfunnsstraff langt mer egnet fordi det handler om å få vedkommende til å forstå rekkeviddene av egne handlinger,

Oslo politidistrikt

livssituasjon og endringsbehov. Begge disse to reaksjonsformene har som hovedmål å få domfelte til å gjennomføre straffen sin og i denne prosessen få hjelp til å komme på riktig spor.

Oslo politidistrikt er imidlertid positive til at det arrangeres møter med interesseorganisasjoner eller ansvarlige personer i en konkret offentlig etat. Dette kan være Trygg Trafikk, representant for en offentlig etat, brannsjefen i kommunen mv. Dette blir ikke meglings i konfliktrådet i alminnelig forstand, men et tiltak som kan stoppe ungdommens kriminelle løpebane.

Det er et faktum at noen fornærmede ikke ønsker meglings, og dermed setter en stopper for at saken løses ved meglings i konfliktrådet. Vi mener imidlertid at den klare hovedregel må være at fornærmede selv må møte til meglings. Hvis ikke må saken avgjøres på en annen måte. Det er vår erfaring at det ikke er en lettvinnt løsning for siktede å møte til meglings. Ungdommen må respekteres og tas på alvor, og det anføres at det er avgjørende for utfallet/resultatet av saken at siktede gis anledning til å snakke direkte med den som er fornærmet. Særlig i straffesaker med utspring i konflikter mellom ungdommer vil den forebyggende effekten bli liten, dersom siktede må snakke om det aktuelle forholdet og bakgrunnen for det som skjedde med en annen enn fornærmede selv. Et klassisk eksempel er konflikter mellom flere personer som bygger seg opp over tid og kulminerer med vold.

Vi mener for øvrig at praksisen med telefonmeglings eller meglings via videolink, der dette er nødvendig, er uproblematisk.

§ 9 – Støttepersoner

Oslo politidistrikt er skeptisk til partenes adgang til å la seg bistå av advokat under meklings, da dette lett kan skape en ubalanse i meklings, til tross for at det legges til grunn at de ikke skal opptre som prosederende fullmektiger. Man fjerner seg på denne måten fra legmannspreget, som i dag er en av konfliktrådets grunnpilarer. Dette vil i tillegg bære preg av et rettsmøte og kan virke skremmende på ungdommen. At ungdommen har med seg en voksen person for å lette gjennomføringen av meklings anses positivt.

§ 16 – Brudd i straffesak overført i medhold av § 71 a og § 53 nr 3 i

Vesentlighetskriteriet

Når det gjelder vesentlighetskriteriet, er det viktig at det legges nærmere føringer for hva som er å anse som et brudd. Det er viktig at dette praktiseres så likt som mulig slik at det skapes forutberegnelighet for ungdommen.

Straffeloven § 53 nr 3 i

Begrensningen på seks måneder er lite heldig. Det er viktig med mulighet for å tilpasse lengden på oppfølgingen til den enkelte ungdommen. Videre vil dynamikken i dagens ordning, hvor det er mulig å forlenge tiden i oppfølgingsteam ved å gi en ny påtaleunntattelse ved mindre alvorlige brudd, forsvinne. Rettssikkerhetsmessig kan det heller ikke være noe problem om denne tiden blir satt lenger, ettersom det her kun gjelder saker der domfelte har samtykket. Uansett er det viktig at disse månedene med oppfølging blir reelle, slik at tid som går med til kartlegging, forarbeid og etablering av gruppen rundt ungdommen ikke omfattes av de disse månedene.

Vi forstår det slik at kriminalomsorgen skal foreta en egnethetsvurdering som en del av personundersøkelsen. Vi mener at dette er uheldig, i og med at dette ikke lenger gjøres i forhold til samfunnsstraffen. Er det riktig at den som skriver personundersøkelsen skal avgjøre ungdommens egnethet og ikke dommeren? Derimot anses det særdeles viktig at det fortsatt utarbeides en personundersøkelse for personer under 18 år. Dommeren er den som må avgjøre om ungdomsoppfølging er riktig reaksjon for den enkelte ungdommen.

§ 17 – Brudd i straffesak overført i medhold av § 28 c (ungdomsstraff)

Det er en fordel at håndteringskompetansen ved brudd på ungdomsstraff er lagt til Kriminalomsorgen. Det er så vidt stor likhet mellom brudd på samfunnsstraff og brudd på ungdomsstraff at kriminalomsorgen vil kunne håndtere dette på en utmerket måte. Det ville vært en fordel dersom bruddprosessen med innskjerpingssamtale og meldeplikt ved manglende oppmøte gjengis i loven, og ikke bare i forskrifts form. Domfeltes mulighet for forutberegnelighet og reglenes tilgjengelighet reduseres, dersom dette ikke står tydelig i loven. Videre er det viktig med likebehandling. Alternativt bør det legges inn en henvisning til straffegjennomføringsloven § 58.

Forslaget sier ingen ting om de situasjonene hvor den domfelte begår en ny straffbar handling. Er dette å anse som et brudd? Dersom man i slike situasjoner tenker seg å bruke samme modell som samfunnsstraff, er nye straffbare forhold å anse som brudd som igjen fører til at den subsidiære straffen kommer til fullbyrding. Ofte tas den subsidiære straffen med i utmålingen straff for det nye forholdet. Spørsmålet er derfor her om nye straffbare forhold skal føre til at ungdomsstraffen i konfliktrådet avbrytes og returneres til politiet, eller om domfelte gis mulighet til å fortsette med ungdomsstraffen? Hvem skal fatte denne avgjørelsen?

Organisering

Oslo politidistrikt er skeptisk til å flytte oppgaven med straffegjennomføring for ungdom til konfliktrådet. Konfliktrådet mister på denne måten sin rolle som uavhengig megler, og får rolle som straffegjennomføringsinstans. Dette er kriminalomsorgens oppgave. Vi mener derfor at det hadde vært naturlig å legge ungdomsoppfølgingen til kriminalomsorgen, som har solid erfaring og kompetanse på oppfølging av ungdom og gjennomføring av ulike kognitive program. Videre stiller vi spørsmålsteget ved om det ved den foreslåtte organiseringen av ungdomsoppfølging og ungdomsstraff blir for mange aktører. Særlig gjelder dette ved bruddsituasjoner.

Under enhver omstendighet er det viktig at man beholder den samarbeidsmodellen vi har i dag med et tett samarbeid mellom koordinator for oppfølgingsteam og politistasjonene. Dagens ordning der koordinatoren er lokalisert på politistasjonene sikrer daglig kontakt og samarbeid med forbyggende politi og påtalejurister. Forebyggende politi har en unik kjennskap til det lokalmiljøet ungdommen er en del av. Det forhold at møtene med oppfølgingsteam avholdes på politistasjonen skaper en god relasjon til forebyggende politi og antas også å ha en preventiv effekt på ungdommen.

Oppsummering

Det er viktig at man innholdsmessig viderefører dagens ordning med påtaleunntatelse på vilkår om oppfølgingsteam. Dette er en viktig reaksjon der man har mulighet til å fange opp ungdommene på et tidlig tidspunkt for å unngå at de begår alvorlig kriminalitet. Det er ikke ønskelig at også disse sakene undergis domstolsbehandling. Dagens ordning gir mulighet for

en effektiv og dynamisk oppfølging som tilpasses ungdommen og den situasjonen ungdommen befinner seg i. Det er viktig med alternative reaksjoner slik at man både kan snu en negativ utvikling, og i det lengste unngå bruk av ubetinget fengsel for ungdom.

Med hilsen

Curt A. Lier
seksjonsjef

Saksbehandler:
Tone Bysting,
KristinBugge Lyså,
Annette G. Myrhaug
Tlf: